

Byggnadsminnesförklaring av fastigheten Brynäs 9:3 (kv Springer 3), Gävle stad och kommun

Fråga om byggnadsminnesförklaring av fastigheten Brynäs 9:3 (kv Springer 3) har väckts den 8 februari 1982 av länsstyrelsen på förslag av stadsarkitektkontoret. Förslag till skyddsföreskrifter har remitterats den 2 februari 1990.

Fastighetens ägare, har skriftligen godkänt byggnadsminnesförklaring med föreslagna skyddsföreskrifter den 9 februari 1990, dock med förslaget att ett på tomten befintligt garage ej omfattas av skyddsföreskrifterna. Länsstyrelsen har inget att erinra mot att garaget, som är en sentida tillbyggnad till en kulturhistoriskt värdefull saltbod, rivs. Eftersom rivning av garaget redan påbörjats anser dock länsstyrelsen att skyddsföreskrifterna kan kvarstå i oförändrad form.

Byggnadsnämnden i Gävle kommun har genom beslut den 6 april 1990 godkänt byggnadsminnesförklaring.

Riksantikvarieämbetet har i yttrande den 22 mars lämnat förslaget till byggnadsminnesförklaring utan erinran.

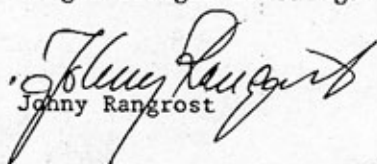
Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap 1 § kulturminneslagen fastigheten Brynäs 9:3 (kv Springer 3) i Gävle stad och kommun för byggnadsminne och meddelar enligt 2 § samma lag skyddsföreskrifter enligt bilaga 1.

Länsstyrelsen lämnar råd och anvisningar för byggnadens underhåll. Även länsmuseet kan rådfrågas.

Om särskilda skäl finns får länsstyrelsen enligt 3 kap 14 § kulturminneslagen lämna tillstånd till ändring av byggnadsminne.

Enligt 3 kap 21 § kulturminneslagen gäller detta beslut omedelbart även om det överklagas.

Detta beslut kan överklagas hos kammarrätten. Hur man överklagar framgår av bilaga 2.

Johnny Rangrost

Ingela Broström

Kopia till

- ✓ Riksantikvarieämbetet
- Byggnadsnämnden i Gävle kommun
- Kulturnämnden i Gävle kommun
- Läsmuseet
- Inskrivningsmyndigheten vid Gävle tingsrätt
- Överlantmätarmyndigheten
- Planenheten

KV SPRINGER 3
Brynäs 9:3
Gävle stad, Gävle kommun

Kv Springer 3, bostadshuset (t h)
Foto: Länsmuseet 1985

Fastigheten kv Springer 3 är en av endast fem bevarade fiskargårdar på Islandet i Gävle, ett område som i äldre tid nästan uteslutande beboddes av fiskare och sjömän.

En av orsakerna till att stadens fiskare gärna valde att slå sig ner just på Islandet var att man längs Islandsfloden, en deltaarm till Gävleån, bekvämt kunde föra fångsten med båt ända från till bostaden och där lasta ur fisk och redskap vid egen brygga. I övriga delar av Gävle anlades tidigt strandgator som förhindrade bosättning vid åstränderna och vid 1800-talets början var Islandet med sina omkring femtio fastigheter det enda större området med strandbunden bebyggelse inom staden.

Det faktum att alla boende på Islandet ville ha direktkontakt med vattnet förklarar det för området karakteristiska bebyggelsenönstret med mycket långsmala tomter. Byggnaderna förlades till tomtens ena sida med boningshuset åt gatan, sammanbyggt med en lång rad ekonomibyggnader som vid vattnet avslutades med den nödvändiga sjöboden. Den fria tomtytan fick närmast karaktären av en smal passage från gatan till ån. Denna tomtform finns nu endast bevarad inom kvarteret Springer.

Islandets bebyggelse bestod tämligen oförändrad från till regleringen av Brynäs vid 1800-talets slut. Den första stora förändringen skedde år 1888 när Islandsfloden fylldes igen och bebyggelsen förlorade den tidigare så avgörande kontakten med vattnet. När Brynäsgränd drog fram genom området år 1900 började så de gamla fiskargårdarna att rivas och redan ett femtiotal år därefter var den tidigare så omfattande fiskarbyggelsen i det närmaste utplånad.

Kv Springer 3 består av ett timrat bostadshus i två våningar åt gatan samt en uthuslänga längs gårdens östra sida. Bostadshuset, som byggdes omkring år 1810 efter ritningar av Carl A Wahrberg, har locklistpanelade fasader och tak täckt med falsad plåt. Till gården leder en överbyggd portgång. Byggnadens planlösning är till största delen bevarad sedan byggnadstiden, liksom viss fast inredning i form av dörrar, foder, bräddtak etc.

Ekonomibyggnaderna består förutom en sjöbod av ett f d fähus och vedlider som i senare tid delvis byggts om för andra funktioner. Samtliga uthus är timrade och klädda med rödfärgad

Sjöbodar tillhörande kv Springer 3, 4 och 5
Foto: Länsmuseet 1985

locklistpanel. Sjöboden har tak av enkupigt tegel, övriga byggnader av tegel och plåt.

Skyddsområde

Fastigheten Brynäs 9:3 (Springer 3).

Skyddsföreskrifter

Skyddsföreskrifterna omfattar samtliga inom skyddsområdet belägna byggnader.

- 1) Byggnaderna inom skyddsområdet får med undantag av lekstugan inte rivas, flyttas, om- eller tillbyggas eller på annat sätt förändras till sin exteriör.
- 2) Byggnadernas rumsindelning får inte förändras genom borttagande av bärande väggar. Övriga arbeten i byggnadernas inre som medför ingrepp i äldre väggar, tak, golv, dörrar, fönster, snickerier eller annan fast inredning skall utföras efter förslag som godkänts av länsstyrelsen.
- 3) Byggnaderna skall underhållas med sådana material och metoder som deras kulturhistoriska värde kräver. Detta arbete bör ske i samråd med länsstyrelsen.
- 4) Tomtmarken skall vårdas på ett sådant sätt att byggnadernas karaktär och utseende inte förvanskas.

